

Veiledende plan for sykepleiepraksis: Ernæringsvikt - underernæring

Dokumentplassering:

I.1.1.7.4-23

Godkjent dato:

21.05.2026

Revideres innen:

21.11.2026

Sist endret:

21.05.2026

Versjon:

1.03

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

ENDRINGER FRA FORRIGE VERSJON: Forlenget gyldighet til 21.11.2026

Utarbeidet av: Medisinsk divisjon, Gastromedisinsk avdeling ved sykepleiere: Karoline Aulie, Israa Benali, Kristine Wiik AHUS

Plan ID: <ikke styrt> **Versjon:** <ikke styrt>

Revideres innen dato: vurderes om 6 måneder

Lokaltilpassing av plan fra AHUS

Fagansvarlig SSHF: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA

Oppdatert dato: oktober 2024

Oppdatert kunnskapsgrunnlag dato: ikke kunnskapsbasert, bygget på nasjonale faglige retningslinjer

FUNKSJONSOMRÅDER (FO)					
1.	Kommunikasjon/sanser	5.	Eliminasjon	9.	Seksualitet/reproduksjon
2.	Kunnskap/utvikling/psykisk	6.	Hud/vev/sår	10.	Sosialt/planlegging av utskriving
3.	Respirasjon/sirkulasjon	7.	Aktivitet/funksjonsstatus	11.	Åndelig/kulturelt/livsstil
4.	Ernæring/væske/elektrolyttbalanse	8.	Smerter/søvn/hvile/velvære	12.	Annet/legedelegerte aktiviteter

F	SCT	Sykepleiediagnose	SCT	Mål og Intervensjon	Spesifiser	Frekvens/situasjon	Referanse
	414285001	Matallergi	709014002	Etterlever forordnet diett			
			1145004001	Viser kunnskap om kostholdsregime			
			11816003	Kostholdsundervisning	Spesifiser: (...)		
			410175003	Håndtering av kosthold			
			422972009	Tilpassing av kost etter toleranse	Spesifiser: (...)		
			410113003	Vurdering av etterlevelse av kostråd			
				Henvvisning til klinisk ernæringsfysiolog	Vurdere henvvisning til Kef i samarbeid med lege		
4	704358009	Risiko for underernæring	1156885001	Næringsinntak i samsvar med behov			
			710563008	Vurdering av risiko for nedsatt ernæringsstatus	Score screening: Dato: Ved lav risiko: gjenta MST ukentlig		1
				Underernæring hos voksne. Forebygging og behandling. Ved score lik eller over			

Utarbeidet av: AHUS, Lokaltilpasset SSHF ved Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Fagansvarlig: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Verifisert av: []	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Dok.nr: D59356
---	--	----------------------	---	-------------------

		Veiledende plan for sykepleiepraksis: Ernæringsvikt - underernæring			Side: 2 Av: 9
Dokument-id: I.1.1.7.4-23	Utarbeidet av: AHUS, Lokaltilpasset SSHF ved Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Fagansvarlig: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.03

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

			2: Følg prosedyre i EKWeb: id: 46151		
			Pasienter med åpenbar risiko for nedsatt ernæringsstatus uavhengig av score. Følg prosedyre i EKWeb: id: 46151	Feks: behandling med forventet redusert matinntak, KMI lik eller under 18,5, 70 år eller eldre og KMI under 20	
714669006	Svekket ernæringsstatus	1145522009	Bedret ernæringsstatus	Spesifiser: (Vektstabil)	
		8943002	Vektøkning	Spesifiser: (...)	
		1156885001	Næringsinntak i samsvar med behov	Dekke 75 % av energibehov innen 2 dager, 100% innen 4-7 dager	
		1759002	Vurdering av ernæringsstatus	Individuell kartlegging etter prosedyre Underernæring hos voksne. Forebygging og behandling.	2
		39857003	Veiing av pasient	Ved innleggelse, gjentas 2x/uke eller som forordnet	3
		225388007	Vurdering av matinntak	Spiser pasienten 0%, 25%, 50%, 75% eller 100% av det som er normalt matinntak	
		Meldes inn?	Vurdering av risiko for reernæringsyndrom	Alltid. Anvend prosedyre i EKWeb : id: 50572 i samarbeid med lege og eventuelt Kef	
		443466001	Vurdering av gastrointestinaltraumatus	Vurder og dokumenter årsaker i samarbeid med lege: Eksempler: kvalme/oppkast, svelgvansker, faste, kort tarm, malabsorbsjon, diare, obstipasjon, high output stomi)	1
		710847006	Vurdering av kostholdsbehov	Energibehov. Anvend ernæringskalkulator, kliniske verktøy intranett Vurdering av protein og væskebehov i samarbeid med lege, eventuelt Kef	3
		17831000202103	Kostregistrering	Anvend prosedyre i EKWeb: id. 55311 Spesifiser frekvens: (...)	3
			Henviing til klinisk ernæringsfysiolog	Vurder i samarbeid med lege. (Stor fare for reernæringsyndrom, behov for enteral/parenteral ernæring)	
		709763007	Samarbeid med ernæringsfysiolog	Se individuell plan (Spesifiser dato for notat)	3
		1156886000	Fremming av næringsinntak	Ernæringsplan	3

Dokument-id: I.1.1.7.4-23	Utarbeidet av: AHUS, Lokaltilpasset SSHF ved Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Fagansvarlig: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.03
------------------------------	---	---	------------------------------	--	-------------------

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

			som dekker behov			
		88381000202105	Kartlegging av kostholdspreferanser	Spesifiser: (...)		1
		225288009	Tilrettelegging av miljø	Ved måltider. Lufting av rom, ryddige omgivelser, selskap osv		3
		226010006	Bistand til spising og drikking	Spesifiser: (...)		
		422972009	Tilpasning av kost etter toleranse	Spesifiser: (konsistenstilpasset kost, spesialkost)		3
		278541000202107	Tilbud om ønskekost	SSA: Arendal (sharepoint.com)		3
		278541000202107	Tilbud om ønskekost	SSK: Kjøkkenet tilbyr - ernæringsfokus.pdf (sharepoint.com)		
		278541000202107	Tilbud om ønskekost	SSF. Følg lokal prosedyre/meny fra kjøkken.		
		710925007	Tilbud om mat	Spesifiser: (Mellommåltider, næringstettkost) . Max 11 timer nattfaste		3
		709542007	Administrasjon av næringstilskudd	Spesifiser: (Beriking, næringsdrikker)		3
		61310001	Undervisning om ernæring	Spesifiser: (...)		
		445283009	Utlevering av informasjonsmateriell			3
			Underernæring. Tips ved liten appetitt			
		408909002	Håndtering av enteral ernæring			3
		61420007	Administrasjon av enteral ernæring	Sondeernæring: Spesifiser: (type, mengde, hastighet, tidspunkt)	Som forordnet	
			Oppstart av sondeernæring hos voksne	Anvend prosedyre i EKWeb id: 36639		
			Praktiske planer for oppstart av sondeernæring og intravenøs ernæring hos voksne i reernæringsfare.	Anvend prosedyre i EKWeb id: 50551		

		Veiledende plan for sykepleiepraksis: Ernæringsvikt - underernæing			Side: 4 Av: 9
Dokument-id: I.1.1.7.4-23	Utarbeidet av: AHUS, Lokaltilpasset SSHF ved Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Fagansvarlig: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.03

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

		709763007	Samarbeid med ernæringsfysiolog	Se individuell plan (Spesifiser dato for notat)		3
		384745002	Stell av enteral sonde	Ventrikkelsonde - nedleggelse, bruk og fjerning SSHF Anvend prosedyre i EKWeb: Id: 42687		
		408914003	Håndtering av parenteral ernæring			3
		876825002	Administrasjon av parenteral ernæring	Smofkabiven: Spesifiser: (type, mengde, hastighet, tidspunkt)	Som forordnet	
			Praktiske planer for oppstart av sondeernæring og intravenøs ernæring hos voksne i reernæringsfare.	Anvend prosedyre i EKWeb id: 50551		
		709763007	Samarbeid med ernæringsfysiolog	Se individuell plan (Spesifiser dato for notat)		3
			Tilberedning av parenteral ernæring - SSHF	Anvend prosedyre i EKWeb: 45106		
4	422587007	Kvalme	162056003	Ingen kvalme		
			16161000203	Redusert kvalme		
			1217125005	Vurdering av kvalme	Identifiser årsak til kvalme	3
			386368005	Kvalmebehandling		
			225963009	Administrasjon av legemiddel	Kvalmestillende før måltid	3
			225288009	Tilrettelegging av miljø	Frisk luft, unngå sterke lukter	3
				Se annen VP: Kvalme		
5	62315008	Diaré	162089003	Normal avføring		
			386260000	Behandling av diaré		
				Se annen VP: Diare		
5	14760008	Obstipasjon	162089003	Normal avføring		
			389082000	Behandling av obstipasjon		
			18629005	Administrasjon av legemiddel	Laksantia	Som forordnet

Dokument-id: I.1.1.7.4-23	Utarbeidet av: AHUS, Lokaltilpasset SSHF ved Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Fagansvarlig: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.03
------------------------------	---	---	------------------------------	--	-------------------

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

		61919008	Administrasjon av klyster		Som forordnet	
		62013009	Mobilisering av pasient			
		113148007	Oppmuntring til drikke			
			Se annen VP: Obstipasjon			
8	129904008	Nedsatt tannstatus	1156885001	Næringsinntak i samsvar med behov		1
			422972009	Tilpassing av kost etter toleranse	Konsistenstilpasset kost	
4	121733004	Svekket munnslimhinne	11182000202104	Tilfredsstillende tilstand i munnhule		
			17521000202102	Vurdering av munnhule		
			225963009	Bistand med munnstell		
				Munnstell. Følg prosedyre i EKWeb: id: 06883		
			7476006	Stell av tannprotese		
			1153459004	Rengjøring av munnslimhinne		
7	288939007	Svelgvansker	1156885001	Næringsinntak i samsvar med behov		1
			288936000	I stand til å svelge		
			1141704003	Ingen aspirasjon til luftveier		
			440363007	Vurdering av oral og faryngal svelgefunksjon		
			308453003	Henvvisning til ergoterapeut	for svelgvurdering	
				Svelgvurdering. Følg prosedyre i EkWeb: id: 45740		
				Svelgtest. Følg prosedyre i EkWeb: id: 43434		
			386519006	Forebygging av aspirasjon		
			422972009	Tilpassing av kost etter toleranse	Konsistenstilpasset kost og bruk av fortykningsmidler	

		Veiledende plan for sykepleiepraksis: Ernæringsvikt - underernæing				Side: 6 Av: 9
Dokument-id: I.1.1.7.4-23	Utarbeidet av: AHUS, Lokaltilpasset SSHF ved Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Fagansvarlig: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.03	

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

		226010006	Bistand til spising og drikking	Tilsyn under måltid, annet		
		710961002	Støttende leiring	Ved måltider. Sitte oppreist.		
			Henvising til klinisk ernæringsfysiolog	Vurdere henvising i samarbeid med lege		
		709763007	Samarbeid med ernæringsfysiolog	Se individuell plan (Spesifiser dato for notat)		
4	71523800	Risiko for elektrolyttubalans	27869100020	Tilfredsstillende elektrolyttnivå	Kontrollert reernæring for å unngå reernæringsyndrom	3
5		e – relatert til risiko for reernæringsyndrom	210			
		386275008	Elektrolyttovervåking	Som forordnet		
		410394004	Overvåking av laboratoriesvar	For bestilling. Anvend prosedyre i EKWeb : id: 50572 i samarbeid med lege og eventuelt Kef		
		47451004	Administrasjon av elektrolytter	Daglig. Som forordnet		
		386374005	Ernæringsovervåking			
		17831000202	Kostregistrering	Anvend prosedyre i EKWeb: id. 55311		
		103		Spesifiser frekvens: (...)		
		386372009	Håndtering av ernæring			
			Forsiktig opptrapping av næringsinntak.	Anvend prosedyre i EKWeb : id: 50572 i samarbeid med lege og eventuelt Kef		
		710853006	Vurdering av væskebalanse	I samarbeid med lege		
		61310001	Undervisning om ernæring	(Spesifiser)		
		709763007	Samarbeid med ernæringsfysiolog	Se individuell plan (Spesifiser dato for notat)		
4	70442000	Risiko for dehydrering	1156282007	Etterlever væskeregime		
6			1144674006	Tilstrekkelig hydrert		
		430147008	Overvåking av væskebalanse			
		711006002	Måling av væskeinntak	Drikkeliste	Inkluder væskeinntak fra mat	
		711005003	Måling av væskeproduksjon	Spesifiser: (Diurese/timediurese, stomi produksjon)		

		Veiledende plan for sykepleiepraksis: Ernæringsvikt - underernæing				Side: 7 Av: 9
Dokument-id: I.1.1.7.4-23	Utarbeidet av: AHUS, Lokaltilpasset SSHF ved Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Fagansvarlig: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.03	

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

			385747001	Håndtering av regulering av væskebalanse			
			103744005	Administrering av væske intravenøst	Som forordnet		
			47451004	Administrering av elektrolytter	Som forordnet		
				Henvising til klinisk ernæringsfysiolog	Vurdere henvisning i samarbeid med lege		
			709763007	Samarbeid med ernæringsfysiolog	Se individuell plan (Spesifiser dato for notat)		
3	Meldt inn	Risiko for problem med medisinsk utstyr - venekateter	397680002	Ingen tegn eller symptomer på infeksjon	Relatert til venekateter		
			423687009	Stell av perifert venekateter			
				Innlagt PVK. Følg prosedyre i EkWeb: id: 17589			
				Innlagt Midline. Følg prosedyre i EkWeb: id: 39225			
			722440006	Håndtering av sentralt venekateter			
				Innlagt SVK. Følg prosedyre i EkWeb: Id: 34661			
				Stell av innstikksted	Neste skift:	1 gang per uke	
				Skifte 3-veiskran	Neste skift:	Alltid etter TPN og blodprøver, Hver 3. dag	
				Innlagt PICC-line Følge prosedyre i EkWeb: Id: 31339			
				Stell av innstikksted	Neste skift:	1 gang per uke	
				Skifte overtrykksventil	Neste skift:	Alltid etter TPN,blod og blodprøver, 1 gang per uke	
10371754007	Utskrivingsplanlegging		430567009	Klar for utskrivelse			
			1217127002	Tilfredsstillende kontinuitet i helsehjelp	Ved utskrivelse		

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Ernæringsvikt - underernæring				Side: 8 Av: 9
Dokument-id: I.1.1.7.4-23	Utarbeidet av: AHUS, Lokaltilpasset SSHF ved Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Fagansvarlig: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.03

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

		371754007	Planlegging av utskrivelse			
			Informering av pasient	Informere om ernæringsplan		
			Anvende sjekklister for utskrivningssamtale	EkWeb id: 45425		
		1155752006	Samarbeid med helsepersonell	Videreformidle ernæringsplan til fastlege/kommunale tjenester		
		709755006	Samarbeid med lege	(Resept, sykemelding, ernæringsplan, koding av underernæring)		
			Rekvirering av hjelpemidler	For behandlingshjelpemidler. Følg prosedyre i EkWeb: id: 15309		
		710824005	Vurdering av behov for helse- og sosialomsorg	Så snart som mulig, fortløpende		2
			Henvvisning til kommunale tjenester	Innen 24 timer om de har tjenester fra før		
			Opprettet PLO korrespondanse Følg prosedyre i EkWeb. Id: 43860	Send nye opplysninger ved forandring i helsetilstanden		2
			Vurdering av behov	(Spesifiser)		

Referanser

1. Helsedirektoratet (2022), *Nasjonale faglige retningslinjer for forebygging og behandling av underernæring*. Oslo. Tilgjengelig fra: [Helsedirektoratet.no](https://helsedirektoratet.no)
2. [Sykdomsrelatert underernæring – utfordringer, muligheter og anbefalinger/Nasjonalt råd for ernæring \(2017\)](#)
3. [EQS: Ahus: Ernæringsplan](#)

Metoderapport og søk historikk

Ikke gjort et strukturert søk på denne veiledende planen, men fulgt nasjonale faglige retningslinjer for forebygging og behandling av underernæring.

Lokaltilpassing til SSHF 2024: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA og KDS forvalter. Rådført med Kef Lisa Birgitte Tobiassen SSA og Kef Åse Karine Ruud SSK. Planen er også sendt ut til fagråd ernæring i tillegg til høring i hele KDS – nettverket SSHF.

I arbeidet med planen er VAR prosedyrer og lokale prosedyrer fra AHUS fjernet, lagt til SSHF prosedyrer der det har vært aktuelt. Forandret noe på oppsettet og lagt til flere tiltak/forordninger, slik at det er mer

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Ernæringsvikt - underernæring				Side: 9 Av: 9
Dokument-id: I.1.1.7.4-23	Utarbeidet av: AHUS, Lokaltilpasset SSHF ved Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Fagansvarlig: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Godkjent dato: 21.05.2026	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.03

Foretaksnivå/Klinisk dokumentasjon og pasientadministrasjon/DIPS - elektronisk pasientjournal/Klinisk dokumentasjon av sykepleie/Veiledende behandlingsplaner

tilpasset arbeidsflyten på SSHF. Dette er da støttet på lokal prosedyre for underernæring: [Ernæring-Underernæring hos voksne. Forebygging og behandling SSHF](#)

Har valgt å ta inn diagnosen "Svekket ernæringsstatus" i tillegg til "Risiko for underernæring", med begrunnelse i at dette er mer passende enn risiko for når man setter inn tiltak for å håndtere ernæring. Har i tillegg valgt å ta inn "Matallergi" som diagnose etter innspill fra Kef. Dette kan være en relevant diagnose for mange som er innlagt, og vi har ikke andre ernæringsplaner per nå.